

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра українознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан фізичного факультету

Руслан ВОВК

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Спеціальність: 104 «Фізика та астрономія»

Освітня програма: «Фізика та астрономія в закладах освіти»

Вид дисципліни: вибіркова

Факультет: фізичний

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету

«30» __серпня__ 2023 року, протокол № 7.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Катерина КАРУНИК, кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства філософського факультету.

Програму схвалено на засіданні кафедри українознавства
Протокол від «21» __червня__ 2023 року № 11.

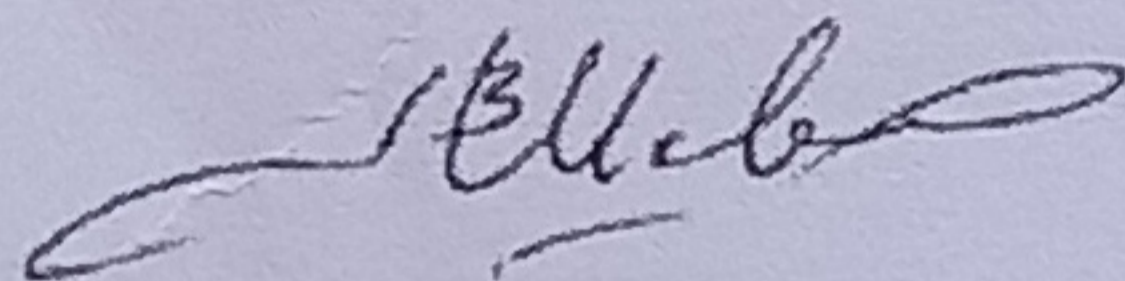
В. о. завідувача кафедри
українознавства

В'ячеслав ПОТОЦЬКИЙ

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Фізика та астрономія в закладах освіти»

Гарант освітньо-професійної програми
«Фізика та астрономія в закладах освіти»

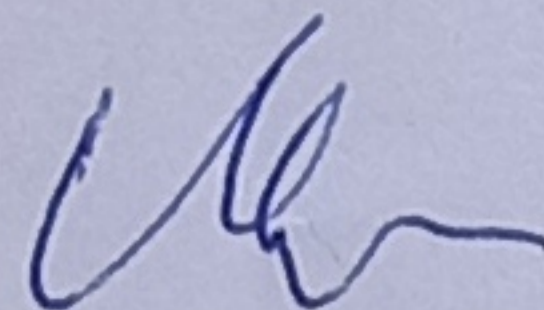

Василь ШЕВЧЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією фізичного факультету

Протокол від «26» серпня 2023 року № 6

Голова науково-методичної комісії
фізичного факультету

Микола МАКАРОВСЬКИЙ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки магістр спеціальності 104 «Фізика та астрономія», освітньо-професійної програми «Фізика та астрономія в закладах освіти».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни є:

- удосконалення навичок використання найуживаніших орто- та пунктограм, лексико-стилістичних засобів при роботі з текстами офіційно-ділового та наукового стилю;
- активізація та розширення лексичного запасу; засвоєння професійної лексики і термінології;
- активізація умінь і навичок усного й писемного мовлення, навичок публічного виступу;
- формування навичок професійної комунікації, оцінки ситуації та вибору оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомогою вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; умінь добирати й використовувати відповідні мовні засобів залежно від мети спілкування; удосконалення активних видів мовленнєвої діяльності;
- набуття комунікативного досвіду з метою розвитку творчих здібностей студентів, їхньої самореалізації як фахівців, активізація пізнавальних інтересів, реалізація евристичних здібностей як визначального чинника у формуванні професійної майстерності та конкурентоспроможності сучасного фахівця;
- формування навичок роботи з науковими текстами за фахом, умінь сприймати й відтворювати професійні тексти;
- знайомство з організацією сучасного діловодства, засвоєння зразків найуживаніших документів, норм ділового етикету, культури усного і писемного мовлення;
- вироблення навичок користування професійними матеріалами.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких загальних компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК6.
- ЗК9. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.
- ЗК10. Володіння навичками критичного мислення.

А також формування фахових (спеціальних) компетентностей:

- ФК2. Здатність презентувати результати проведених досліджень, а також сучасні концепції у фізиці та/або астрономії фахівцям і нефахівцям.
- ФК3. Здатність комунікувати із колегами усно та письмово державною та англійською мовами щодо наукових досягнень та результатів досліджень в області фізики та/або астрономії.
- ФК8. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	
Семестр	
3	
Лекції	
Не передбачені	
Практичні, семінарські заняття	
36 год.	
Лабораторні заняття	
Не передбачені	
Самостійна робота	
84 год.	
Індивідуальні завдання	
Не передбачені	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач повинен досягти таких результатів:

знати:

- місце сучасної української літературної мови серед інших мов світу та її походження;
- зміст юридичних документів, які регулюють функціонування та використання української мови як державної;
- норми сучасної української літературної мови і правила практичного застосування норм;
- правила етикету, культури усного й письмового спілкування;
- основні правописно-граматичні правила, що поширюються на зокрема на запозичення та іншомовні одиниці;
- основні характеристики спеціальної лексики, фахову лексику й термінологію;
- основну наукову та вузькогалузеву термінологію з фізики, астрономії та математики;
- особливості використання мовних засобів, призначення, структуру, вимоги до змісту й оформлення наукових робіт;
- основні елементи організації діловодства в освітніх установах;

уміти:

- здійснювати пошук інформації з різних джерел, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;
- презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців;
- правильно оцінювати ситуацію, добирати й використовувати різні мовні засоби відповідно до мети комунікації;
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;
- точно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;

- складати план, конспект, реферат тощо, робити необхідні нотатки, виписки відповідно до поставленої мети;
- укладати різного типу документи, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують специфіку документа;

Студенти повинні мати сформовані навички використання найуживаніших орто- і пунктограм офіційно-ділового та наукового стилю, найуживаніших документів діловодства, лексико-граматичних і стилістичних мовних засобів залежно від ситуації та комунікативних потреб, відповідно до правил етикету, культури усного й письмового спілкування.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання відповідно до ОПП, зокрема:

Освітньо-професійної програми «Фізика та астрономія в закладах освіти»:

ПРН5. Презентувати результати досліджень у формі доповідей на семінарах, конференціях тощо, здійснювати професійний письмовий опис наукового дослідження, враховуючи вимоги, мету та цільову аудиторію.

ПРН10. Розробляти та викладати фізичні та/або астрономічні навчальні дисципліни в закладах вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої та позашкільної освіти, застосовувати сучасні освітні технології та методики, здійснювати необхідну консультативну та методичну підтримку здобувачів освіти.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Українська мова як засіб професійного спілкування.

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Українська мова як державна.

Мова – суспільне явище, її функції в суспільстві. Поняття національної та державної мови. Українська мова як державна. Українські закони щодо міноритарних мов.

Тема 2. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.

Мовне законодавство України. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Національна комісія з питань стандартизації. Порушення мовного законодавства та процедура покарання. Мовний омбудсмен і його функції.

Тема 3. Сучасна українська літературна мова. Мовна норма.

Поняття літературної мови. Мовна норма, її ознаки. Критерії встановлення мовних норм. Підходи та джерела мовної норми. Варіантність у межах мовної норми. Усна й писемна мова. Рівні мовної норми.

Тема 4. Структура та походження української мови.

Походження української мови. Наддіалектний характер української літературної мови. Діалекти: територіальні й соціальні. Формування української літературної мови. Зміни в мовній структурі під впливом радянської мовної політики.

Тема 5. Мовна компетентність у професійному спілкуванні.

Особливості професійного спілкування. Мовна особистість у комунікації. Вимоги до професійного мовлення. Висока та низька культура мовлення. Етикет професійного спілкування. Мовленнєві формули етикету. Професійна комунікативна компетенція.

Тема 6. Ортоепічний рівень вияву мовної культури.

Мовна норма на фонетико-ортоепічному рівні. Засоби милозвучності. Чергування звуків у корені та суфіксі. Вимоги до вживання коректних наголосів. Сталий і рухомий наголос. Закономірності наголошування слів в українській мові. Логічний та емпатичний наголоси.

Тема 7. Український правопис 2019 р. Нові правописні вимоги.

Принципи українського правопису. Правописні нововведення у редакції 2019 р. Обґрунтування нових правописних норм. Факультативні (варіантні) правописні норми. Правопис слів грецького походження. Творення фемінітивів.

Тема 8. Відмінювання і правопис іменників. Дієприкметники в українській мові.

Правопис і відмінювання імен і прізвищ. Особливості творення й уживання форми кличного відмінка. Форма родового й давального відмінка іменників другої відміни. Уживання прийменника «по». Творення і функціонування дієприкметників. Типові дієприкметникові суфікси. Пунктуація при дієприкметникових зворотах.

Тема 9. Правопис іншомовних слів.

Правопис іншомовних топонімів. Правопис термінів іншомовного походження. Правопис власних назв і термінів-епонімів. Засади транскрибування.

Розділ 2. Професійна лексика й термінологія.

Тема 10. Лексичний склад української мови.

Питома та запозичена лексика. Семантичні групи питокої української лексики. Джерела та шляхи запозичень. Фонетико-граматичні особливості запозиченої лексики. Нейтральна і загальноновживана лексика. Маркована (стилістично забарвлена) лексика: діалектизми, жаргонізми, архаїзми, неологізми. Поняття про спеціальну лексику. Професіоналізми.

Тема 11. Українська фізико-астрономічна термінологія.

Поняття термін і терміносистема. Загальнонаукова та вузькогалузева термінологія. Становлення української природничої термінології. Джерела та шляхи запозичень. Сучасні підходи до впорядкування української галузевої термінології. Питома українська та запозичена термінологія з фізики й астрономії. Продуктивні терміноелементи.

Тема 12. Українська лексикографія.

Класифікація лексикографічних джерел. Енциклопедичні та лінгвістичні словники. Галузеві та перекладні словники. Словники фізичних термінів. Поняття та структура словникового гасла. Порівняння словникових гасел різнотипних словників. Умовні позначення та маркування. Тлумачення термінів і професіоналізмів.

Тема 13. Семантичні нюанси слова. Термінологічна синонімія.

Поняття синонімії. Антоніми й омоніми. Багатозначні слова. Робота зі словником синонімів. Синонімія в межах галузевої термінології. Пароніми. Розрізнення значень паронімів. Шляхи уникнення тавтології. Роль красномовності й лексичного багатства у професійному спілкуванні.

Розділ 3. Стилістична майстерність у професійному спілкуванні.

Тема 14. Функціональні стилі мовлення.

Поняття про функціональний різновид мови. Основні ознаки функціональних стилів. Особливості усного й письмового професійного спілкування. Публіцистичний, художній і розмовний стилі. Лексичні особливості кожного стилю. Публічний виступ, вимоги до нього.

Тема 15. Науковий стиль мовлення. Мовне оформлення наукової праці.

Науковий стиль і його підстили (жанри). Структура та типові мовні засоби: лексичні та синтаксичні. Вимоги до усного тексту наукового стилю. Виступ із науковим повідомленням.

Тема 16. Офіційно-діловий стилі у професійному спілкуванні.

Жанрова стратифікація офіційно-ділового стилю. Документи адміністративно-канцелярського підстилю. Мовні особливості текстів офіційно-ділового стилю. Лексико-стилістичні мовні засоби офіційно-ділового стилю: мовні штампи та кліше, типові синтаксичні конструкції. Різновиди документів у сфері освіти.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Р а з о м	зокрема				Р а з о м	зокрема			
		л	пр	ін	с		л	пр	і н	с
Розділ 1.										
Українська мова як засіб професійного спілкування										
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Українська мова як державна.	6		2		4					
Тема 2. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.	8		2		6					
Тема 3. Сучасна українська літературна мова. Мовна норма.	7		2		5					
Тема 4. Структура та походження української мови.	7		2		5					
Тема 5. Мовна компетентність у професійному спілкуванні.	7		2		5					
Тема 6. Ортоепічний рівень вияву мовної культури.	6		2		4					
Тема 7. Український правопис 2019 р. Нові правописні вимоги.	8		2		6					
Тема 8. Відмінювання і правопис іменників. Дієприкметники в українській мові	7		2		5					
Тема 9. Правопис іншомовних слів.	7		2		5					
Разом за розділом 1	63		18		45					
Розділ 2.										
Професійна лексика й термінологія										
Тема 10. Лексичний склад української мови.	8		2		6					
Тема 11. Українська фізико-астрономічна термінологія.	8		2		6					
Тема 12. Українська лексикографія.	8		2		6					
Тема 13. Семантичні нюанси слова. Термінологічна синонімія.	8		2		6					
Разом за розділом 2	32		8		24					

Розділ 3.									
Стилістична майстерність у професійному спілкуванні									
Тема 14. Функціональні стилі мовлення.	7		2		5				
Тема 15. Науковий стиль мовлення. Мовне оформлення наукової праці.	9		4		5				
Тема 16. Офіційно-діловий стиль у професійному спілкуванні.	9		4		5				
Разом за розділом 3	25		10		15				
Усього годин	120		36		84				

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Розділ 1.</i>		
<i>Українська мова як засіб професійного спілкування</i>		
1.	Мова – суспільне явище, її функції в суспільстві. Поняття національної та державної мови. Українська мова як державна.	2
2.	Мовне законодавство України. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».	2
3.	Варіантність у межах мовної норми. Усна й писемна мова. Рівні мовної норми.	2
4.	Походження української мови. Формування української літературної мови. Зміни в мовній структурі під впливом радянської мовної політики.	2
5.	Особливості професійного спілкування. Мовна особистість у комунікації. Вимоги до професійного мовлення. Висока та низька культура мовлення.	2
6.	Вимоги до вживання коректних наголосів. Сталий і рухомий наголос. Закономірності наголошування слів в українській мові. Логічний та емпатичний наголоси.	2
7.	Принципи українського правопису. Правописні нововведення у редакції 2019 р. Правопис слів грецького походження.	2
8.	Уживання прийменника «по». Творення і функціонування дієприкметників. Типові дієприкметникові суфікси. Пунктуація при дієприкметникових зворотах	2
9.	Правопис іншомовних слів. Засади транскрибування.	2

<i>Розділ 2.</i> <i>Професійна лексика й термінологія</i>		
10.	Питома та запозичена лексика. Семантичні групи питомаї української лексики. Джерела та шляхи запозичень. Фонетико-граматичні особливості запозиченої лексики. Нейтральна і загальноповживана лексика.	2
11.	Становлення української природничої термінології. Джерела та шляхи запозичень. Сучасні підходи до впорядкування галузевої термінології. Питома українська та запозичена термінологія з фізики й астрономії.	2
12.	Словники фізичних термінів. Поняття та структура словникового гасла. Порівняння словникових гасел різнотипних словників. Умовні позначення та маркування. Тлумачення термінів і професіоналізмів.	2
13.	Синонімія в межах галузевої термінології. Пароніми. Розрізнення значень паронімів. Уникнення тавтології.	2
<i>Розділ 3.</i> <i>Стилістична майстерність у професійному спілкуванні</i>		
14.	Основні ознаки функціональних стилів. Лексичні особливості публіцистичного, художнього та розмовного стилів.	2
15.	Структура та типові мовні засоби: лексичні та синтаксичні. Виступ із науковим повідомленням.	4
16.	Мовні особливості текстів офіційно-ділового стилю. Лексико-стилістичні мовні засоби офіційно-ділового стилю: мовні штампи та кліше, типові синтаксичні конструкції.	4
	Разом	36

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Розділ 1.</i> <i>Українська мова як засіб професійного спілкування</i>		
1	Українські закони щодо міноритарних мов.	4
2	Національна комісія з питань стандартизації. Порушення мовного законодавства та процедура покарання. Мовний омбудсмен і його функції.	6

3	Поняття літературної мови. Мовна норма, її ознаки. Критерії встановлення мовних норм. Підходи та джерела мовної норми.	5
4	Наддіалектний характер української літературної мови. Діалекти: територіальні й соціальні.	5
5	Етикет професійного спілкування. Мовленнєві формули етикету. Професійна комунікативна компетенція.	5
6	Мовна норма на фонетико-ортоепічному рівні. Засоби милозвучності. Чергування звуків у корені та суфіксі	4
7	Факультативні (варіантні) правописні норми. Творення фемінітивів.	6
8	Правопис і відмінювання імен і прізвищ. Особливості творення й уживання форми кличного відмінка. Форма родового й давального відмінка іменників другої відміни	5
9	Правопис іншомовних топонімів. Правопис власних назв і термінів-епонімів.	5
<i>Розділ 2</i>		
<i>Професійна лексика й термінологія</i>		
10.	Маркована (стилістично забарвлена) лексика: діалектизми, жаргонізми, архаїзми, неологізми, okazіоналізми. Поняття про спеціальну лексику. Професіоналізми.	6
11.	Поняття термін і терміносистема. Загальнонаукова та вузькогалузева термінологія. Продуктивні терміноелементи.	6
12.	Класифікація лексикографічних джерел. Енциклопедичні та лінгвістичні словники. Галузеві та перекладні словники.	6
13.	Поняття синонімії. Антоніми й омоніми. Багатозначні слова. Робота зі словником синонімів. Красномовність і лексичне багатства у професійному спілкуванні.	6
<i>Розділ 3.</i>		
<i>Стилістична майстерність у професійному спілкуванні</i>		
14.	Поняття про функціональний різновид мови. Публіцистичний, художній і розмовний стилі. Публічний виступ, вимоги до нього.	5
15.	Науковий стиль і його підстил (жанри). Вимоги до усного тексту наукового стилю.	5
16.	Жанрова стратифікація офіційно-ділового стилю. Документи адміністративно-канцелярського підстилю. Різновиди документів у сфері освіти.	5
	Разом	84

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

7. Методи навчання

При вивченні дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» застосовуються такі методи навчання:

- метод проблемного викладання;
- метод організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- метод стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- евристичний метод (частково-пошуковий);
- метод контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності;
- метод проєктів.

При вивченні курсу також використовуються інтерактивні форми роботи.

8. Методи контролю

Рівень засвоєння навчального матеріалу контролювано письмовими роботами студентів за темами розділів/занять. Якість виконання додаткових самостійних завдань контролювано в межах індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) *на практичних заняттях* проводиться у формі усного опитування або перевірки письмового завдання, а також у формі захисту здобувачами доповідей, повідомлень. Окремо відбувається захист проєкту.

Сума балів за виконані завдання на практичному занятті становить 2 бали.

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі опрацювання навчальної літератури за темами курсу, письмового виконання завдань з теми (у формі вправ). Самостійна робота здобувача передбачає підготовку матеріалів для виступу на практичному занятті (оцінюється під час практичних занять). Письмові роботи перевіряються індивідуально зі складанням короткого аналітичного резюме. Науковий проєкт та його усна презентація оцінюються 6 балами.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення іспиту. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань **екзаменаційної роботи** – 40 балів. Екзаменаційний білет складається з тестових запитань, лексичного завдання та правописно-граматичного завдання (редагування професійного тексту). Блок запитань разом із

лексичним завданням оцінюється в 30 балів, правописно-граматичне завдання оцінюється в 10 балів.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума оцінок поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю.

Загальна сума балів поточного контролю і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату за умови коректно зафіксованих текстових запозичень до 20 відсотків. Неприпустимим є списування з відкритих джерел при виконанні підсумкового контролю та самостійних і проєктних робіт. Використання засобів штучного інтелекту та текстових генераторів (на кшталт, Chat-GPT) може допускатися лише в поєднанні з рекомендованими джерелами й матеріалами, з обов'язковими супровідними посиланнями на джерело, та за умови критичного опрацювання студентом штучно згенерованого тексту. У разі виявлення плагіату чи випадків зловживання технологіями згенерованих текстів письмова робота не приймається на оцінювання; ідентичні письмові роботи студентів із підсумкового контролю оцінюються найнижчим балом.

Критерії оцінювання

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу проводиться шляхом виконання студентами письмових робіт за темами та за результатами складання іспиту.

Контроль якості виконання самостійних завдань (есе, укладання словникових гасел, редагування й аналіз професійних текстів, презентація наукової доповіді) здійснюється на практичних заняттях та під час консультацій викладача зі студентами.

Максимальна кількість балів, які може набрати студент за виконання завдань першого розділу, складає 24 бали. Максимальна сумарна кількість балів, які може набрати студент за виконання завдань другого розділу, складає 12 балів. Максимальна сумарна кількість балів, які може набрати студент за виконання завдань третього розділу, складає 10 балів. Максимальна кількість балів, які студент може набрати за виконання контрольної роботи, складає 8 балів.

До підсумкового семестрового контролю студент допускається, якщо за результатами роботи він набрав не менше 20 балів.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Залікова робота	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3					
T1-3	T4-5	T6-7	T8-9	T10-11	T12-13	T14	T15	T16			
6	6	6	6	6	6	2	10	4			

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
100-90	відмінно	зараховано
89-70	добре	
69-50	задовільно	
49-0	Незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2010. 624 с.
2. Мацюк З. О., Станкевич Н. І. Українська мова професійного спілкування: навч. посібник для студентів ВНЗ. 7-ме вид., стер. Київ: Каравела, 2019. 351 с.
3. Українська ділова і фахова мова: практичний посібник на щодень: навчальний посібник для вузів / Упоряд.: М. Д. Гінзбург, І. О. Требульова, С. Д. Левіна, І. М. Корніловська. Київ: ІНКІОС, 2007. 671 с.
4. Український правопис. Київ, 2019.
5. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С. П. Бибик, І. Л. Михно, Л. О. Пустовіт, Г. М. Сюта. Київ: Довіра, 1999. 400 с.

6. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. 5-те вид., випр. і допов. Київ: Алерта, 2019. 638 с.
7. Ющук І. П. Практикум з правопису и граматики української мови посібник. Київ: Освіта, 2018. 288 с.

Додаткова література

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: навч. посіб. / за заг. ред. О. Сербенської. Львів: Світ, 1994. 150 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ: Либідь, 1991. 254 с.
3. Бабич Н. Д. Культура фахового мовлення. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 496 с.
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: «Академія», 2004. 344 с.
5. Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 416 с.
6. Богдан С. К. Мовний етикет українців. Традиції і сучасність. Київ: Рідна мова, 1998. 264 с.
7. Боярова Л. Г. Німецькі запозичення в українській термінології. *Лінгвістичні дослідження*. 2020. Вип. 52. С. 51-63.
8. Голод Р. Б., Мельничук О. М., Сілевич Л. І. Українська мова (за професійним спрямуванням). Івано-Франківськ, 2013. 212 с.
9. Демченко В. М. Державна мова як об'єкт національної безпеки: монографія. Херсон, 2019. 175 с.
10. Дубчак О. Чути українською. Київ: Віхола, 2020. 192 с.
11. Євсєєва Г., Богуславська Л., Роцина Ю. Практикум з правопису української мови: [навч. посіб.]. Дніпро: ПДАБА, 2020. 182 с.
12. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>.
13. Зубков М. Сучасна ділова мова. Харків: Торсінг, 2002. 448 с.
14. Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне «я». Київ: «Академія», 2001. 240 с.
15. Карунік К. Д. Сучасний український правопис для фахівців у сфері охорони здоров'я (Нові орфографічні норми. Правопис власних назв): навчально-методичний посібник. Харків: ХМАПО, 2021. 48 с.
16. Коць Т. А. Публіцистичний стиль в українській літературній мові кінця ХІХ – початку ХХІ ст.: нормативно-аксіологічний аспект. Київ, 2019.

17. Кузьміна Л. В., Гарбар М. А. Українське фахове мовлення: посібник-практикум. Харків: ХНУРЕ, 2019. 297 с.
18. Лесюк М. П. Мова чи язык? Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 416 с.
19. Макарець Ю. Статус і стан української мови в незалежній Україні: соціолінгвістичний вимір. Київ, 2019. 208 с.
20. Мацько Л. І. Культура фахової мови/ Л. І. Мацько, Л. В. Кравець Київ: «Академія», 2007. 306 с.
21. Медведь О. В. Стилїстика та редагування науково-технічної документації: навч.-метод. посіб. Харків, 2019. 55 с.
22. Могила Ю. А. Українська мова: практикум з орфографії. Київ: Ліра-К, 2019. 162 с.
23. Могила О. А., Могила Ю. А. Українська мова: практикум з пунктуації: [навч. посібник]. Київ: Ліра-К, 2019. 138 с.
24. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови. Київ: Центр навчальної літератури, 2009. 392 с.
25. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство. Львів: Світ, 1994. 216 с.
26. Пономарів О. Культура слова. Мовностилїстичні поради. Київ: Либідь, 2001. 240 с.
27. Плотницька І. М. Ділова українська мова. Київ: ЦНЛ, 2019. 256 с.
28. Редько Є. О. Український правопис (коментар до нової редакції). Харків, 2019. 56 с.
29. Семенов О. М. Культура української наукової мови. Київ: «Академія», 2010. 216 с.
30. Українська мова: Унормування, розунормування, перевнормування (1920–2015) / Ред. С. В. Вакуленко, К. Д. Каруник. Харків: ХІФТ, 2018. 713 с.
31. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. 328 с.
32. Шимон Ю. Мова як гарант. Основні новели Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Українська мова та література. 2020. № 1. С. 10-23.

Словники

1. Вакуленко М., Вакуленко О. Словник фізичних термінів-синонімів. Київ: Київський університет, 2017.
2. Вакуленко М., Вакуленко О. Фізичний тлумачний словник. Київ: Київський університет, 2008.

3. Головащук С. І. Складні випадки наголошення. Словник-довідник Київ: Либідь, 1995. 192 с.
4. Мороз І. Фізика. Англійсько-Український Енциклопедичний Словник. Львів: Львівська політехніка, 2020.
5. Російсько-український словник фізичних термінів. За ред. О.Б. Лисковича. Київ: Вища школа, 1994.
6. Словник фізичної термінології (проект). Зредагував В. В. Фаворський. 1932. Перевидання. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень, 2009.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <https://r2u.org.ua> – Російсько-українські словники.
2. www.pravopys.net – Український правопис.
3. www.mova.info – Лінгвістичний портал.
4. <http://www.rozum.org.ua/> – Орфографічний словник української мови.
5. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/> – Словники України on-line.
6. <http://sum.in.ua/> – Академічний тлумачний словник української мови.
7. <https://www.jnsm.com.ua/sis/> - Словник іншомовних слів.
8. <https://goroh.pp.ua/> - Комплексний онлайн словник-довідник «Горох».
9. <https://webpen.com.ua/index.html/> - Правила та вправи з граматики й правопису.
10. Астрономічний Енциклопедичний словник.
<https://astro.lnu.edu.ua/astro/>
11. Вакуленко М., Вакуленко О. Словник фізичних термінів-синонімів. 2017. <https://archive.org/details/synonimiv2017>
12. Вакуленко М., Вакуленко О. Фізичний тлумачний словник. 2008.
<https://ddpu.edu.ua/fizmatzbirnyk/slovniky/sl11.pdf>
13. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови.
http://kropivnitsky.maup.com.ua/assets/files/praktichnij_slovník_sinonimiv_ukrajinskoji_movi.pdf
14. Російсько-український словник фізичних термінів. За ред. О. Б. Лисковича. 1994. <https://ia804505.us.archive.org/29/items/rosukrsl4/rosukrsl4.pdf>
15. Словник фізичної термінології (проект). Зредагував В. В. Фаворський. [1932]. <https://ia802303.us.archive.org/13/items/fiztslovnnyk/fiztslovnnyk.pdf>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю:

у разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти іспит у тестовій формі дистанційно на платформі Moodle.